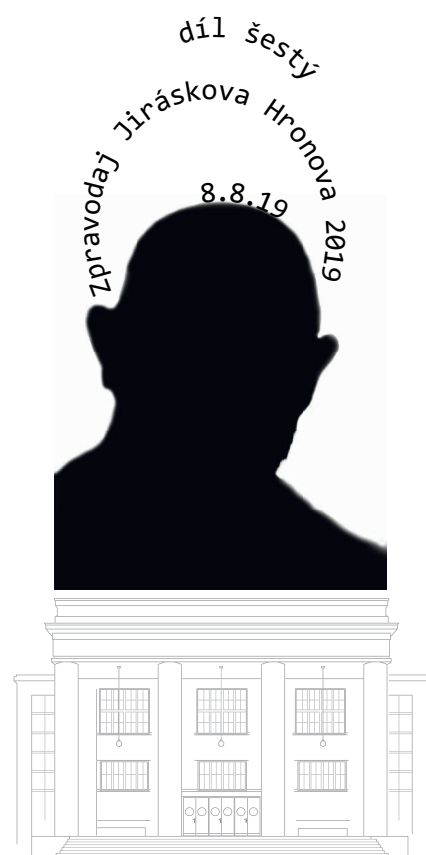
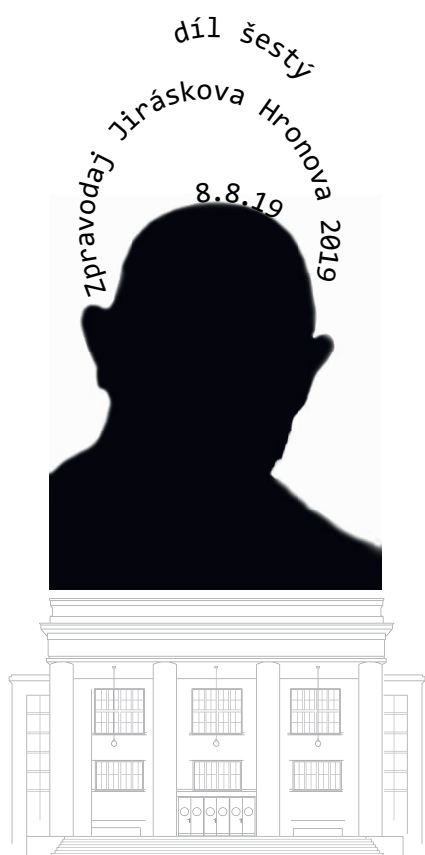
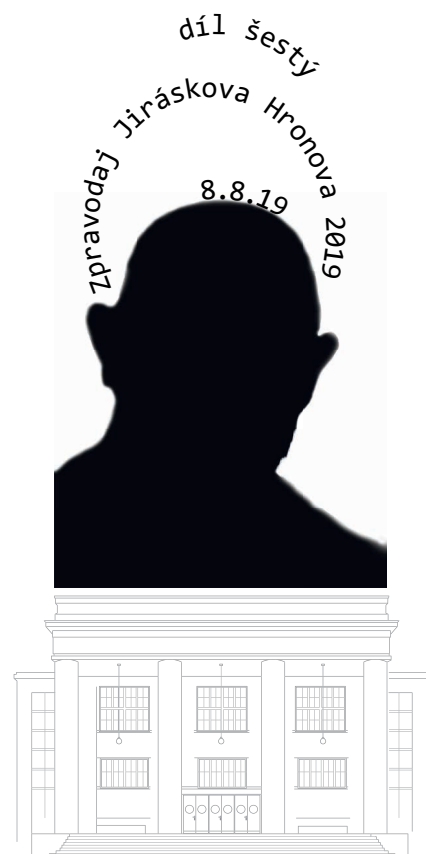
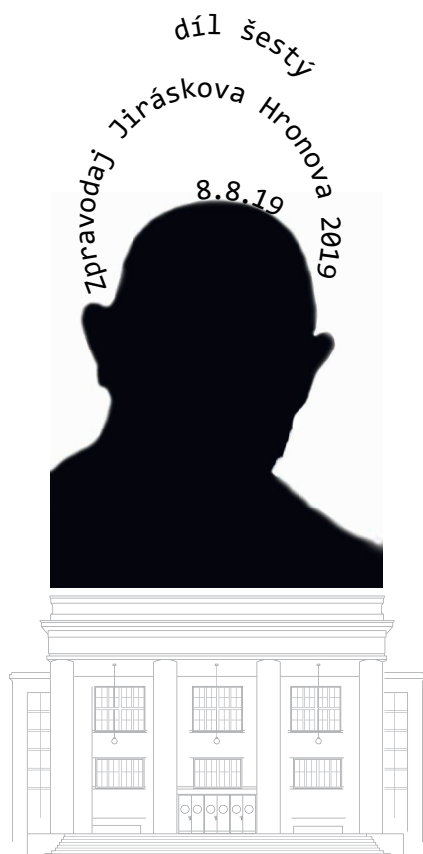
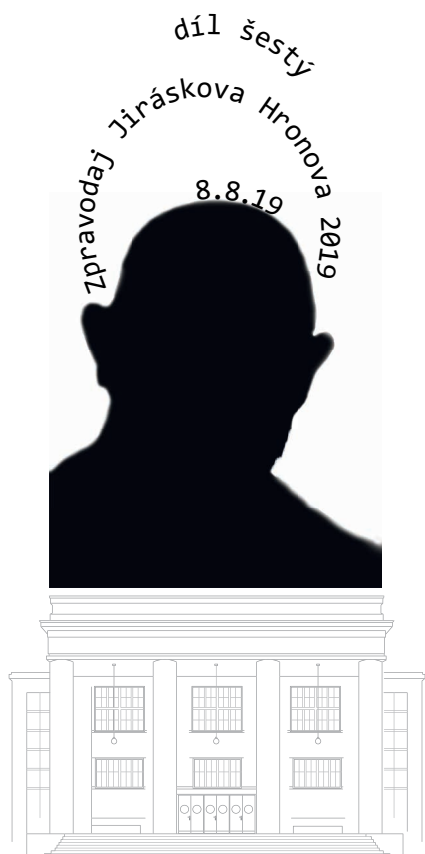

Pantomima je hlavní výrazov

I když Slováky zvláště my ze starší generace pokládáme za součást našeho geografickému středoevropského celku, už značnou řádku let jsou to oficiální cizinci. Na letošním Jiráskově Hronově reprezentuje tento sprátelevný národ herec a mim, tvůrce a pedagog Juraj Benčík. Má zkušenosti nejen z umělecké práce na Slovensku a v Česku, ale také jako jeden z vybraných umělců po dva roky spolupracoval se Cirque de Soleil. Rozhovor s ním byl velmi zajímavý a podnětný, ale jeho rozměr mnohonásobně převyšuje možnosti Zpravodaje. A tak aspoň pár názorů z oblasti umění pantomimy.

Čas od času zaznívá banální, ale přesto podstatná otázka: je pantomima mrtvá nebo stále žije?

Je pravda, že po dobu své novodobé existence se podstata pantomimy hodně proměnila. Vyvíjela se intenzivně, takže dnes má rozměry, které se ve světě nazývají fyzické divadlo. Dnes už není pantomima tím, čím bývala v době Deburaua, Barraulta či Decrouxe, ani taková, jaká byla v 60. – 70. letech 20. století. Dnes se pantomima začíná velmi vědomě využívat jako hlavní výrazový prostředek globální éry. A já osobně za vrchol pantomimy jako neverbálního vyprávění příběhů a vztahů považuji zahájení a závěr olympijských her, to znamená světově nejsledovanější záležitosti. Ani operu, ani balet, a dokonce ani film nesledují v přímém přenosu dvě a půl miliardy lidí. A v podobě akrobatického, cirkusového, a klaunského vyprávění příběhů beze slov se to opakuje každé čtyři roky.

Je to určitě tím, že právě nonverbální umění je v době naší vizuální doby nesdělnější.

Globální éra si vyžádala využití pantomimických neverbálních postupů vyprávění, a jsem přesvědčen, že časem úplně převáží. Protože lidé pochopí a už dnes docela chápou, že mnohem jednodušší je vyjadřovat se jinak než v činohře. Viděl jsem v Paříži činoherní představení, kde herci sedmi národností hovořili pěti různými jazyky. Nahoře sice běžel text v titulcích ve francouzštině, ale nikdo se na něj nedíval, protože ti herci sedmi národností hráli tak srozumitelně, s velkou výpovědní hodnotou, pohybem a mimikou, že nikdo nepotřeboval číst ten překlad ve

francouzštině. Všichni rozuměli bez ohledu na to, zda herec mluvil rusky, anglicky, německy, španělsky nebo francouzsky.

Vy jste se k pantomimě pracoval přes činoherní herectví. Jste původně herec a impulsem pro změnu směru pro vás byl velký slovenský mim Milan Sládek. Vzpomínáte, kdy jste se s ním setkal poprvé a jak k přerodu z herce v mima došlo?

Ono to začalo už tím, že nám profesor herectví na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě Pavol Mikulík tajně, ještě za komunismu, ukázal záznamy z vystoupení emigranta, pana profesora Sládka z 60. let na videu. To bylo pro mě první setkání s uměním Mistra Sládka. V tu chvíli jsem pocítil velkou

vý prostředek globální éry

spřízněnost s tím, co jsem viděl, a velký respekt. Byl jsem až okouzlen něčím nedosažitelným... Potom, když se můj život po otevření hranic vyvíjel směrem k rozšiřování zdatnosti a schopností, jsem pochopil, že to, co nás učí na vysoké škole nebo se učilo v době, kdy jsem studoval já, je jen velmi úzká součást obrovsky širokého pojmu, kterému říkáme divadlo. U nás se vlastně učila jen činohra ruského či moskevského typu. Tak jsem se posléze začal zabývat divadlem autorským, loutkovým, animací jako takovou, pohybovým divadlem a komunikací s divákem klaunským způsobem. K tomu jsem přišel tak, že jsem hodně cestoval a viděl jsem mnohé inspirativní věci ve Francii či v Polsku, které bylo v 90. letech ve vývoji divadelnictví daleko před námi. Až jsem se potom, po získaných zkušenostech, odvážil přihlásit se na konkurs do souboru pana profesora Sládka, který se v roce 1996 podruhé vrátil a zakládal v Bratislavě divadlo Aréna. Ten konkurs jsem tehdy úspěšně absolvoval a začala obrovská dřina a pokus o pochopení podstaty toho, co on se nám snažil zprostředkovat. Až se podařilo po dvou letech intenzivního denního tréninku, čtyřhodinového a někdy i šestihodinového, a hraní inscenací, že mi řekl: „No, konečně jsi to pochopil tělem!“

Pantomima se nedá pochopit jinak, ani myslí, ani srdcem, ani citem, bez toho, aby člověk pochopil, že je to vyprávění komplexních výpovědí nejen slovních, racionálních, či citových. Dá se říci, že pantomimou můžeme zprostředkovat i vůně nebo smradu, ale také vzrušující vibrace mezi lidmi, když pochopíme, že to děláme ce-

lým, celičkým tělem, které všechny tyto informace dokáže vyzařovat. Ale těžko se to říká. To se nedá pochopit slovy, je potřeba, aby člověk, který se pantomimě věnuje, v jisté chvíli pochopil, pocítil: aha, to je moje tělo! Moje tělo vypráví. Recituje, přednáší text, ale zároveň maluje hudbu v trojdimenzionálním prostoru a zároveň i rozvíjí jakýsi tušený dialog s těly diváků. Oslovuje přes tělesné pochody přímo jejich duše, bez toho, aby se zapojovalo ráció. To ráció je přítomno až na konci procesu, a divák formuluje pocity, vzrušení ve slovech. V průběhu pantomimy je velice málo prostoru na uvědomění si racionality. Mám takový pocit, že v situacích velmi racionálních, velmi komických jsou to spíše pazvuky, které vnímáme přes pohyb těla. A racionalizujeme si to jen v poslední fázi, když už je třeba k tomu něco říci.

Pan profesor Sládek poukázal na to, že pantomima je pro něj nemyslitelná bez základů herectví. V Česku se poválečná tradice odvíjela od umění Fialkova, a ten byl původně tanečník. Jak to máte vy? Je pro vás jako základ důležitý herectví nebo tanec?

Herecký pohled mi velmi pomohl především ve vytváření imaginární reality. Protože jen přes dokonalou představivost komplexní, kontinuální a konsekventní ve všech úrovních pětismyslového vnímání a citové představivosti jsme schopni zprostředkovat divákovi něco, co neexistuje. Já to vždycky vysvětluji studentům velmi jednoduše. Naše tělo se dá oklamat: když si představíme, že olízeme citron, i když ho neolízujeme, naše tělo za-

čne vypouštět sliny. A když takto komplexně oklameme naše tělo, navzdory tomu, že vyzařuje tento klam, protože mu uvěřilo, funguje tam nějaká zvláštní energie. Například to, že je někomu zima, divák nejen pochopí, ale začne prožívat společně s tím hercem. To je podstatou neverbální komunikace, kdy využíváme element tzv. automatického instinktu imitace. Každý savec má tento instinkt. A tento instinkt vyvolává v našich tělesných pochodech, v mikronapětích a změnách svalového napětí – tedy kontrakci a uvolnění – to, že naše těla automaticky imitují to, co slyší a cítí z okolí. A právě to v pantomimě dokáže využít tehdy, když použijeme herecký princip Stanislavského konsekventní představivosti.

V tom, abych pohyb uměl formulovat nejen správně, ale i atraktivně, přitažlivě, pěkně, mi zase velmi pomohlo, že jsem se od útlého dětství věnoval tanci, což je velmi důležitý prvek formálního vyjádření. Na druhé straně znám spoustu cirkusových klaunů nebo výtvarníků, kteří se nikdy nevěnovali ani herectví ani tanci, ale akrobacii, žonglování, výtvarnému nebo hudebnímu umění, a dokážou tu iluzi vytvořit – zprostředkovat imaginární realie a duševní pochody. Například hudebníci jsou o mnoho múzičtější než tanečníci nebo herci. A výtvarníci? Vždyť i pan profesor Sládek nebo Marcel Marceau se věnovali výtvarnému umění, takže je to při jejich práci ovlivnilo. Pantomima je komplexní umění a bylo by tedy ideální, aby i umělec byl tak komplexní – aby byl vynikající hudebník, vynikající výtvarník, dramaturg, režisér, scénograf, a k tomu ještě tanečník a

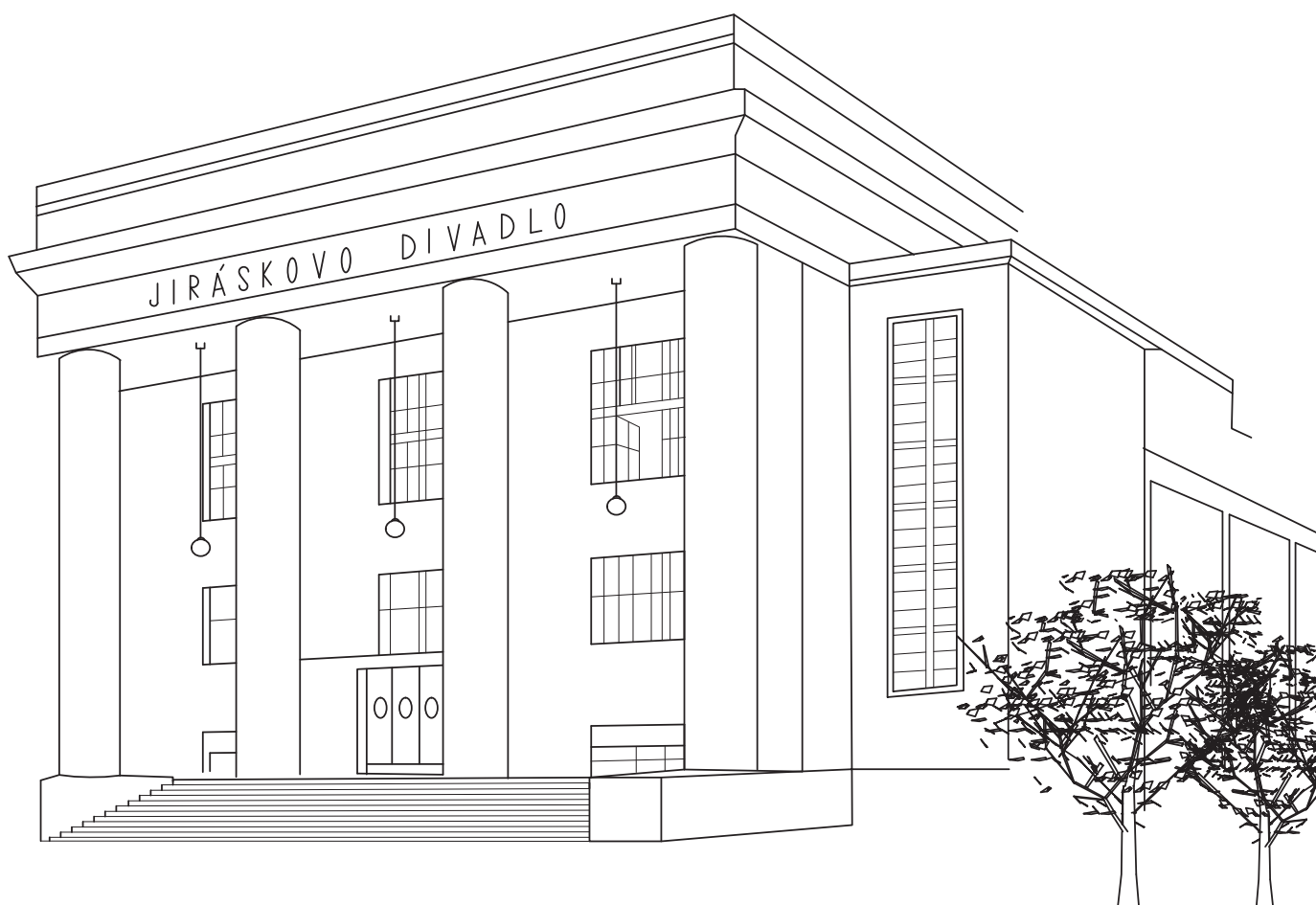
akrobat. A to byl zatím jen jeden jediný člověk, a to Charlie Chaplin.

Ta komplexnost, na rozdíl od herectví, kde princip spočívá ve spolupráci mnoha jednotlivých tvůrců, u non-verbálních sólových umělců vychází z autorství ve všech složkách. Z konkrétního člověka, jeho pocitů, z toho, co chce sdělovat...

Není to ovšem autorské jen v přípravě. Mím je v podstatě scenáristou, režisérem, často i dramaturgem, výtvarníkem, choreografem a aktérem, ale ono je to autorství obsaženo vždy znova v tom daném okamžiku na scéně. Když herec improvizuje ve slovech, je autorem své slovní improvizace, tak se ta improvizace dá nasnímat na kameru, zapsat. A kterýkoli další pokračovatel, třeba o generaci mladší, může nastudovat improvizaci Voskovce a Wericha nebo Lasici a Satinského, a vytvořit z toho interpretační dílo. Ale u pantomimy to nejde. I když se nasnímá na video, nikdo nedokáže z těch vnějškových projevů rekonstruovat to, co se děje v duši mima. Připravoval se na to sice autorsky, dal dohromady konkrétní tvar, ale každé představení je jiné v detailech. Když se zeptáte pana Sládka, řekne: když to hraju 1250krát, tak už jsou tam jen velmi malé odchylky, ale pořád tam jsou.

Jana Soprová

Divadlo Pod čarou Písek: O 14 dr

Ani ve snu jsme nemysleli na Hronov

Rozhovor s šéfem Divadla pod Čarou Miroslavem Pokorným

Už doháníte padesát repríz, které jste slíbili Františku Zborníkovi?

No vlastně ano, po úspěchu na Volyni se nám sešlo tolik nabídek, že máme celý podzim plný. Takže když ne do konce roku, tak určitě zjara.

Když jste poprvé uvedli tuto inscenaci, byli organizátoři oslav vzniku republiky spokojeni s tím, co jste přinesli?

Zúčastnili jsme se oslav, ale sami jsme organizátorům naši hru nabídli a přihlásili jsme se, že se toho chceme zúčastnit. S Františkem jsme byli domluveni, že bychom od něj nějakou hru udělali, tak se to nabízelo. František díky svým dalším aktivitám asi úplně nepočítal s tím, že by psal zrovna tohle. Ale když jsem mu poslal podklady, tak ho to tak zaujalo, že se spřátelil i s ředitelem Prácheňského muzea, který mu dodával veškeré materiály. Hodně ho to chytilo a bavilo, sobě i Františkovi jsme tím udělali radost.

Jak jste se dostali ke spolupráci s Františkem Zborníkem?

Františka jsme oslovili už někdy v roce 1996 možná 1998, ještě jako Šermířská a divadelní společnost Rival, aby nám udělal šermířskou divadelní hru. On to celkem nadšeně přijal. Nastala delší odmlka, ale jelikož dva

naši členové jezdí n semináře do Nesměře, kde František působil jako lektor, vznikl tam nápad, že by nám zase něco napsal. Jeho představa byla, že nám dá něco ze svého šuplíku, ale my jsme si rovnou řekli o novou hru, snad tedy ke spokojenosti obou stran. Jen mě strašně mrzí, že jsme se den před premiérou dozvěděli tu smutnou zprávu.

Počítali jste s tím, že budete hrát i dál po oslavách?

Ani ne, ale když jsme si všimli, že má u diváku úspěch, přihlásili jsme se na oblastní přehlídku do Dačic a ono to prošlo až do Hronova. Nikdo z nás si to nepředstavil ani ve snu. Mysleli jsme, že to zahrajeme pro známé a pro místní publikum v Písku a okolí.

Znájí už žáci píseckých škol historii vyhlášení republiky v Písku?

Víte, jak to je, na moderní dějiny zbývá ve školách málo času. Ale hráli jsme to i pro školy a učitelé nám říkali, že na to žáky připravili. Takže snad to mladé publikum o trochu více pochopilo. Ale po loňských celoročních oslavách, kdy o čtrnáct dní napřed bylo mottem celých oslav, se to do mladých dušiček muselo pořádně dostat.

Část z vás pochází z šermířského prostředí, takže je vám blízké lidové, jarmareční divadlo?

Určitě ano. Vždycky jsme tíhli ke komedii, pouličnímu divadlu. A baví nás divadlo se živou muzikou. Jsme už tak naučení, že na náměstích musíme bavit bez aparatury, nemusíme tahat zvuk a bedny, takže je nám živá hudba blízká.

Budete dál pokračovat a máte už další divadelní plány? S touhle partou jsme si sedli a byla by škoda nezkusit další věci, takže už nějaké dvě máme v plánu, zatím o nich přemýšlíme. Nechtěli bychom to nechat usnout. A určitě to zase bude s živou hudbou a z komediálního žánru.

Martin Rumler

ní dříve aneb Svoboda nadvakrát

humor
vtip
maloměsto
jarmark
smích
komedie Písek
Češi
hudba
historie
muzika

Nějak se jim dnes nechytli diváci a spadnul tomu řetěz, přitom jsem to viděl dříve a bylo to vtipné, povedené a divácké představení. Je mi to líto.

Adam

Neuvěřitelná story o neznámé historii. Zábavně podané, pěkná muzika. Plenér by tomu moc slušel.

Mirek

Předloha je vtipná, ale nějak jsme se bohužel nebavila.

Eva

Tohle počítá s divákem a nutně to diváckou odezvu potřebuje, ale tady se to nějak nepodařilo. Ve Volyni s tím šli diváci víc.

Martin

My Češi jsme fakt experti.

Jana

Krásně hravé a živá muzika vždycky zabírá. Pobavila jsme se.

Jitka

Ráda jsem se poučila.

Paní Jana z Radotína

RECENZE – Divadlo Pod čarou
Písek: O 14 dní dříve aneb
Svoboda nadvakrát

Jak je důležité mít správný sál

Musím se přiznat poprvé, rovnou, než to na mě vytáhne někdo jiný. A sice: odpovědí na oblíbenou otázku, kdo to sem poslal, jsem tentokrát mimo jiné já. Referát, který jsem o Volyni psal pro Amatérskou scénu, označuje inscenaci O 14 dní dříve aneb Svoboda nadvakrát z píseckého Divadla Pod čarou za „lehou, humornou a svěží“ a charakterizuje ji jako „hravý kabaret o dramatických i komických osudech města poté, co tu byl vznik republiky nedopatřením vyhlášen už v polovině října 1918, upomene na nejlepší tradici českých divadel malých forem – a v píseckém divadle našel [autor a režisér František Zborník] i pěvecký a komediálně vybavený soubor.“ Také jsem za velkou přednost označil i „důvtipné kalendářové řešení scénografie.“

I musím se přiznat podruhé: pořád si za tím stojím. Nebojím se zároveň přiznat, že středeční večer v Jiráskově divadle pro mě kdovíjak příjemný nebyl: kde si pamatuji svěžest, viděl jsem omšelost, kde si pamatuji lehkost, viděl jsem těžkopádnost, a humor byl najednou tak nějak doslovný.

Hrozbou pro produkce tohoto typu bývá prostorový kontext – a ten, domnívám se, hronovským reprízám dost ublížil. Ony bývají na volyňské divadlo často stížnosti, že je moc malé, chybí mu technika atp., ale pro tento typ produkce se sál hospodského, tancovačkového

typu hodí podstatně víc než Freiwaldova oficiální, neúctná a tak nějak z principu „seriózně činoherní“ hronovská ratejna. Lidový kabaret totiž, když se vystrčí do zdobných portálů, působí najednou tak nějak nepatřičně, nedostatečně.

Zčistajasna na mě tak najednou začaly působit spíš jeho neduhy: že hrozně dlouho trvá, než se dostaneme k podstatné zápletce, že někdy jsou ty vtípy trochu nucené a že rezervy (především ty pěvecké) se občas přeci jen najdou. Kontext lidové zábavy člověku umožňuje leccos ochotně odpustit, jinde ale najednou začíná totéž vysloveně zavazet.

Na Volyni jsem tu inscenaci přirovnával k nejlepší české tradici divadel malých forem; věřit mi to můžete a nemusíte, ale myslím si to (vzdor výše vyřčenému) i dál, a utěšuju se tím, že ani špičky této tradice by, přesazeny do nevhodného prostorového kontextu, nedopadly kdovíjak.

Enormně mě baví styl vyprávění, baví mě obrácení pozornosti k půvabnému paradoxu lokálních dějin, připadá mi to smysluplné. Chtěl jsem se tomu srdečně smát tak, jako před pár týdny na Volyni. To, že to spíš moc nevyšlo, mě mrzí.

Michal Zahálka

proč
Holzknechtů „Nepřítel se
ze dohromady jmenuje“ Martin
souhlas s tímto textem
a jeho významu
Amaliti Mojžíškovou
na základě sázky se
racionalní spojitost, ale:
P.S.: S touto inscenací to nemá žádnou

RECENZE – Divadlo Pod čarou
Písek: O 14 dní dříve aneb
Svoboda nadvakrát

Umění zahodit nápad

Inscenace O 14 dní dříve aneb Svoboda nadvakrát vychází z konkrétní historické události, kdy na sklonku první světové války byla v Písku omylem vyhlášena republika už 14. října. Historka je to vskutku rozkošná s nesporným divadelním potenciálem. Tvůrci z Divadla Pod čarou společně s Františkem Zborníkem se jí chopili a nastudovali ji ke stým oslavám vzniku republiky.

Energický nástup herců, princip divadla na divadle, ale i „nepromokavá“ scéna ve mně vyvolávají dojem, že je inscenace primárně určená spíše pro plenérové hraní. Kde by v pouličním divadle bylo přirozeně potřeba na začátku produkce přitáhnout publikum a ovládnout hrací prostor, nasazení herců uvnitř Jiráskova divadla působí příliš silově.

Hlavní devízou a obávám se, že i největším rizikem inscenace, je její hravost. Herci i režie oplývají spoustou nápadů, bohužel se ale zdá, že každý je jim dobrý. Funkčně se uplatňují třeba v písňových textech nebo nápadité scénografii, problém nastává tam, kde všechny ty situační rozehrávky a vtípky odvádějí pozornost od hlavního děje a zamlžují jeho srozumitelnost. Některé gagy jsou navíc či laciné (jízda vlakem se zastávkami na Smíchově, Berouně či Příbrami, pře-

řeky typu Hanzlíček-Hajzlíček...), jiné rozehrávky jen ornamentální, jako třeba vsuvka se zhudebněným Splavem (celá šrámkovská linie mi přijde poněkud zbytná, i když chápu, že jedná-li se o městskou “reprezentační” inscenaci odehrávající se na sklonku mocnářství, nejde se bez Šrámka v Písku téměř obejít). Že jsem se místy ztrácela v kauzalitě příběhu přičítám za vinu taky nedostatečné práci s akcentem. Všechny motivy i dějové odbočky jako by byly stejně důležité, padá temporytmus, hercům dochází energie a téměř se nepracuje s kontrastem. Čestnou výjimkou je třeba scéna, ve které komika vzniká právě z kontrastu mezi revolučně nabuzenými

dělnicemi a nešikovnou kuchařkou, která na jejich vášnivé “tfuj, svoloč” reaguje jen neúčastněným vypočítáváním svých kuchařských selhání.

Naopak nápaditost souboru i režiséra inscenaci dobře slouží tam, kde se jí daří využít jako metaforické zkratky – celé napětí mezi revolučními náladami ve společnosti a ještě se nevzdávající monarchií vyjádřené jen krátkým zapískáním Mar-seillaisy a Pochoodu Radec-kého či oboustranné prapory, které jsou z jedné strany rakouské, z druhé české.

Bohužel neochota se méně funkčních či povedených nápadů zbavit má za následek

fakt, že inscenace nabobtnala na devadesát minut, i když si myslím, že ztvárnění sice vtipné, ale jednoduché historky by stačila i stopáž poloviční. Inscenace je nakonec tak odstředivá, že kocourkovský příběh o městě, kde vyhlásili předčasně republiku, a když mocnářství nakonec přece jen padlo, zdráhali se k oslavám připojit, se v ní téměř ztrácí a není tak využit ani jeho potenciál nahlédnout skrze něj některé typické rysy naší národní povahy.

Jitka Šotkovská

Nikdo si s vámi nepovídá o Shake- spearovi

Rozhovor s Barborou Hubáčkovou, matkou a umělkyní v jednom

Vidím vás s dcerou, tak je zbytečné ptát se, jestli vaše představení vychází ze života?

Je to ze života, a to nejen z mého. Je to zachycení mého vnímání změny, která přišla především v šestinedělí. Je to sebrané z různých příběhů, které zažívaly moje kamarádky. Tak jsem to postupně stavěla dohromady.

Ale vidím, že jste v pohodě, když jste ještě přitom stáčela umělecky tvořit. Nebo to byla protiváha mateřství?

No, konkrétně na začátku mateřství to pro mě byla velká změna. Hodně času jsme trávila u postýlky. Měli jsme ji vedle velké postele, a já koukala skrze tu postýlku a chtě nechtě mi ty šprušle připomínaly mříže. Mám totiž velkou obrazotvornost. Vždycky vidím obraz a pak k tomu dolepím maso. A tady byl ten obraz tak intenzivní, že z toho vzniklo tohle představení.

A ty repliky, respektive ta témata, ta jsou také z vašeho života?

Já jsem paní Hubáčková, ale všechny repliky nejsou reálně z mého života, je to směs toho, co jsem vyslechla od žen, které taky prožívají prvomateřství. Takže některé repliky jsou úplně autentické a některé jsou malinko vygradované. Když se vám narodí první dítě, tak každý řeší, co máte dělat. Úplně všichni. A hned vám to musí říci, a ty rady jsou často protichůdné.

Řídíte se těmi radami?

Konkrétně ty, které jsou v představení, moc nepoužívám. Ale v nějaké esenci asi jo. Ve výsledku člověk zkusí, co funguje.

Je divadlo dobrý prostředek k tomu, aby člověk trochu relaxoval?

Považuji je za velice účinný a smysluplný nástroj pro sebe, ale zároveň je asi důležité mít nějakou plochu přístupnou pro diváky. Aby to nebylo jen vylití pocitů, ale něco to řeklo i ostatním. Spousta lidí říká, to je o té vaší holčičce... ale to tak není, je to spíše o mně. Protože upřímně řečeno, moje dcera vlastně nikdy tolik neřvala, ale je to situace, na kterou si musíte zvyknout, najednou nemůžete nikam jít, jste rozlámaná, a k tomu ty dobré rady. Nikdo nepřijde a nepovídá si s vámi o Shakespearovi, ale všichni radí.

Jana Soprová

*RECENZE – Kufr a Kohout
Štramberk: Postýlka*

Jemný klenot

Autorský a bezpochyby autobiografický jevištní bonbón. Několikaminutová „sonda do nejkrásnějšího období v životě ženy“, jak je psáno v anotaci.

Když sonda, tak sonda, říkám si. Sonda odebírá vzorky a přináší je k analýze. A tak si před sebou rozkládám na pomyslném stole z obrazů z představení, ze slov, zvuků, gest, výrazů tváře... svůj výběr. Odběr. A nad vzorky si opakuji dokola jednu otázku.

Copak to tu máme?

Na hromádku nazvanou úhel pohledu dávám vtip, ironii a nadhled. Vyhodnocuji a říkám si, to mám rád, bavilo mě to.

Silným nástrojem k dorozumění se s publikem je metafora – ta postýlka, víte? Jak je ta máma v ní uzavřená, jak je její součástí, jak se z ní ke konci vysvléká a tím se externalizuje a dovádí sebe i nás k dalšímu úhlu pohledu. A pak ještě kontrast. Ty projevy péče, úsměv, radost, něha v hlase, melodie ze strojků v plyšácích... to vše prokládáno křikem, co prověřuje rodičovu schopnost sebeovládání a i ta (ten), co skočí s tikem v oku, je hrdinka (hrdina)... jestli víte, o čem mluvím :-)

Způsobem zpracování bezpochyby ohromné hory námětového materiálu je výběr, zkratka, zjednodušení, esence.

A konečně hromádka z nejskvělejších. Vždycky si na ni udělám při třídění odebraných vzorků místo. Někdy je chudá, maličká, ale v tomhle případě ne. Dávám na ni témata. A schválně, jestli je můj výběr podobný, jako váš. Protože je to hromádka větší, má podkategorie. Mezi temnější témata dávám připoutání, frustraci, nemožnost úniku, depresi a tápání. Světlejšími jsou pro mě hledání, objevování, překvapení, úsilí, uvolnění, touha, spočinutí. A pak podhromádečka vysoce hodnotná, kam jsem si pečlivě a s velkým potěšením zařadil sílu, radost, úctu, odpovědnost, pokoru, odvahu i lásku. Propojením s ironií, vtipem, zkratkou a zjednodušením se

ramberk: Postýlka

Postýlka pro mě stává jemným klenotem.

Mimochodem, každý máme svůj výběr, vidíme to, co nám zkušenost dovolí uvidět. Říká se, že nic dalšího ani vybráno být nemůže. A o vlastní zkušenosti byla v tom kusu rozhodně řeč. A že je to něco, co se dotýká zkušenosti mnohých dalších, o tom svědčí reakce publika v podobě přitakání „to znám“. Slyšeli jste smích? Povzdechnutí si? Já jo.

Díky za představení, paní Báro :-)

Martin Hak

něžné
pravda
barvičky
postýlka
řev
maminka
půvabné
cinkání
slova

Přesně to diagnostikuje ten stav matky...

Eva

Povedené.

Jana

Každá matka si tohle prožila.

Ivana

Krátké, a výstižné.

Petra

I já jsem matka.

Paní Jana z Radotína

Vox populi

Vozichet Jablonec nad Nisou

Jako malý jsem měl rád Červenou Karkulku

Rozhovor s jediným hrajícím členem souboru Vozichet Rudou Hancvenclem

Znám vaše svérázná one-man show hlavně z Loutkářské Chrudimi. Loni jste tuším dělal Pánaboha. Letos jste si vybral pohádky, a zjevně to mělo úspěch. Proč zrovna pohádku?

Přemýšleli jsme, s čím novým přijít, a zjistili jsme, že s ničím moc novým asi nepřijdeme, že na to nejsme příliš hlavy... Pořád se nám tam motal ten Kašpárek, který nás většinou irituje. A tak jsme se nakonec rozhodli pro pohádku trochu autorskou, s přítomností Kašpárka. A vzniklo z toho to, co jste viděli.

Zužitkoval jste tam všechna oblíbené klišé, a diváci na to velmi slyšeli. Myslíte, že by pohádka bez klišé vůbec mohla fungovat?

To je zajímavá otázka... Marne přemýšlím, ale asi jsem žádnou pohádku bez klišé neviděl. Myslím, že to k tomu patří. Ta tradice, ta klišé, a minimálně dobro nad zlem musí zvítězit.

Říkal jste, že Kašpárek vám byl protivný. Která pohádková postava vám naopak byla sympatická?

Samozřejmě, že jako chlapovi se mi vždycky líbí princezny. Mám rád pohádky, kde jsou všichni hodní, i ten zlej drak i čerti. Nemám rád ty velké dramatické pohádky jako Panna a Netvor. Toho se bojím. Jsem spíše pro ty, jak jde Honza do světa, trochu se poučí a nic zlého se mu v podstatě nestane.

V tom s vámi souhlasím, ty horory a masakry od bratří Grimmů mě jako dítě vždycky spíš odpuzovaly. Jaké pohádky jste četl jako malý?

Mám pocit, že moje nejoblíbenější byla Červená Karkulka. Ta mě brala nejvíc. Jak mají děti období, že si vyberou jednu a pak ji musí slyšet každý den třikrát, tak mně čítával děda – už nevím, z jaké knížky, ale byla to taková optimistická verze té pohádky, kde ji ani vlk nesežral, takže mu myslivec nemusel párat břicho a bylo to takové v pohodě...

Asi nějaká light verze?

Ano, pro slabé povahy.

Vy jste jako tvůrce tři v jednom, anebo spíše až pět v jednom. Zkrátka, víceméně si děláte všechno sám. Je to z nouze, nebo vás to prostě baví?

Trošku to upravím. Nedělám to úplně sám, tvoříme s mojí manželkou, která se mi stará o výtvarno, o loutky. Já píšu scénáře, které mi ona připomínkuje. Jsme takové tvůrčí duo, a to mně vyhovuje. Zkrátka jsme se našli. Já jsem byl vždycky spíš sólista. Ne, že bych měl něco proti kolektivu, hrával jsem dlouhá léta v souboru Vozichet. Ale teď už jsem posledním hrajícím členem, a vlastně mě to tak baví. Tomu většímu kolektivu se člověk musí hodně přizpůsobovat, tady si můžu dělat, co chci.

Při představení to vypadá, že vám nápady v hlavě vyloženě kypí, pokud jde o slovní hříčky, gagy, veršování. Opravdu to vzniká tak spontánně, nebo si to musíte nějak déle připravovat?

Většinou je to tak, že všechno vzniká na první dobrou, málokdy něco škr-

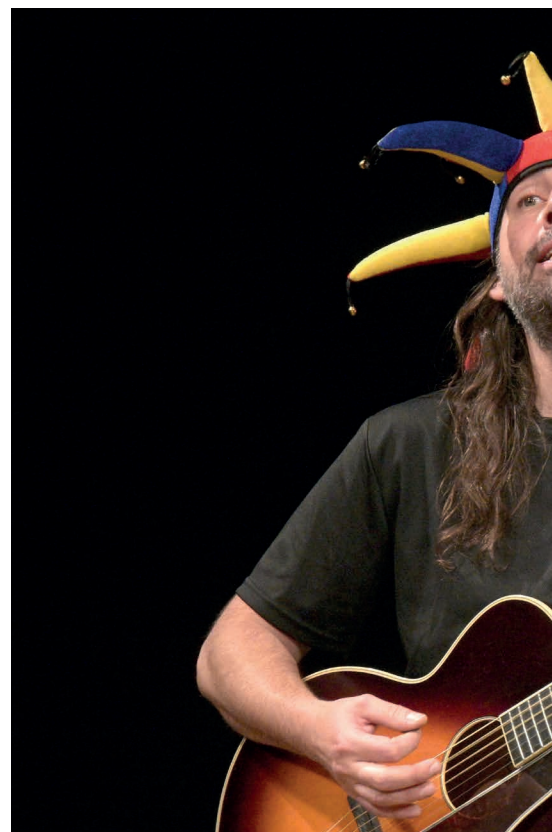
tám nebo předělávám. Samozřejmě, že mě koriguje moje žena, která má větší rozum než já, a tak řekne: tohle už ne, to je moc, to je blbost. Ale většinou to vzniká velice spontánně.

Jana Soprová

RECENZE – Vozichet Jablonec nad Nisou: Malý, hubený a jednooký

Jednohubka pro malé i velké

„Zase princezna, zase drak, zase někdo půjde do světa... atp.“ je avízo, které divák dostává v úvodní písničce inscenace Malý, hubený a jednooký DS Vozichet z Jablonce nad Nisou. A dostane opravdu pohádkovou „klasiku“ – přesněji řečeno variaci na

u: Malý, hubený a jednooký

klasiku – jednoduchý příběh namixovaný ze známých pohádkových ingrediencí. Aby to nebyla nuda, je to kořeněno milým humorem.

Když si přičtete upřímné a sympatické herecké podání, ve výsledku dostanete sice krátký, ale velmi osvěžující zážitek. Interpret a autor toho všeho Rudolf Hancvencí si pro svůj kousek nachystal nenáročné marionety, které sice samy o sobě nejsou vyloženě výtvarná artistní záležitost, ale danému cíli slouží velmi dobře – především v tom smyslu, že i ony jsou docela vtipné. To samé platí o insitní scénografii.

Malý hubený a jednooký je skromná veselá záležitost, která dozajista pobaví děti i dospělé – a zdá se, že o to autorovi šlo. A to se mu rozhodně i zdařilo. Takže věřím, že ho ani nepřekvapí, když se dočte „zase pochvalu“.

Kateřina Baranowska

urvinitka
Ježibabka
šikovný
Hustý-les
slovní-humor
ha-ha-ha
sós masakr

Radost, fantazie, hra, lehkost, smích.

Ivana

Je to pohádkový uragán.

Petr

Fakt vtipný!

Jarda

Bylo to něžné a hravé. Líbilo se mi to.

Saša

Málo klasické, ale dobré.

paní Jana z Radotína

Vox populi

Divadlo RADAR/Hrob

Na počátku byl totální zmatek

Rozhovor s režisérem Štěpánem Páclm

O jakých tématech vlastně inscenace Zlatý drak je?

Jde především o obraz hledání domova. Odkud jsme a kam jdeme? Existuje vlastně nějaký domov a nějaké vnitřní jistoty? Máme ještě nějaké kořeny? Máme v sobě nějakou oporu, nebo jsme ji dávno ztratili? Mám pocit, že jsme si tyto hodnoty pošlapali, vytrhali, vykotlali. Je to právě obraz toho vykotlaného shnilého zubu, kde je schovaná rodina a volá nás nějakým způsobem zpět. Je to o takovém zvláštním smutku po něčem, co jsme ztratili a zapomněli, že nám chybí.

Jak představení vlastně vznikalo?

Jde o pravidelně napsanou hru Rolanda Schimmelpfenniga. Tento autor přináší jiný způsob vyprávění příběhu, proměnlivost postav, změnu herců v postavách, velmi rychlé střídání prostředí a podobné věci. Pracuje sice se situací, s dramatickou postavou i příběhem, ale jeho minimalistický přístup, pokud jde o jazyk, a s tím spojený přístup inscenační je zcela jiný. A pro mě tím vzniká velmi zajímavý apel na představitelstevnost...

Překvapily mě citace scénických poznámek.

Nejde o scénické poznámky, je to součást textu. Právě to, že autor střídá oznámení, kdo jsem a jak se cítím, v kontrastu s tím, jak probíhá dialog, je jedním ze zmíněných způsobů vyprávění. Věci se repetitivně vrace-

jí, vzniká určitá zacyklovanost, propojování a ukazuje se tak mimo jiného i chaos, ve kterém žijeme. Jde ovšem o chaos, který se v určitém okamžiku stane pochopitelným a má ve skutečnosti velmi jednoduché nazření. Člověk se ovšem musí zastavit a podívat se okolo sebe.

Ke specifickému vyprávění příběhu patří i skutečnost, že kluci hrají holky a naopak?

Autor si hraje s možností proměny a tím i s divákovou představitelstevností. Mladí hrají staré, holky hrají kluky a naopak. Text nám umožňuje vidět příběh jinak. Musíme si spíše vše představit a nechat na sebe působit podstatu hry. Dokážeme se tak vyhnout banálnosti příběhu. Kdybychom zrušili koncept autora, vše by skutečně vypadalo velmi banálně.

Všechno je tedy předepsané autorem...

Je to tak. Včetně počtu herců či jejich věkového rozložení. Někteří by však měli být ještě starší. Například role, kterou hrají Ondřej Pečený nebo Jana Kobesová. Starší herce jsme v souboru bohužel neměli, ale nějaký drobný věkový odskok od ostatních tam přece jen je. Je předepsáno i kdo co hraje a jak má herec vypadat.

Jak se tvářili herci na to, když jsi s tímto konceptem přišel?

Na počátku byl totální zmatek. Zároveň však byla přítomná důvěra, že asi vím, proč jsem si text vybral a že mu rozumím. Postupně se nám podařilo všechno rozkrýt a v inscenaci se zorientovat. Na první přečtení to skutečně není. Když jsem

text četl poprvé, nechápal jsem z něj vůbec nic a příběh se mi nerozkryl. Když se však všechny jednotlivé linky příběhu propojí, najednou je to docela jednoduché.

Vzpomněl jsem si na Zelenkovy Knoflíkáře...

Tady to ovšem není pouze v liniích příběhu, ale i v jednotlivých vrstvách. O krutých vztazích mezi lidmi vypráví například bajka o kobylce a mravencích.

Zaujala mě hudební složka inscenace.

Ta od autora předepsána nebyla. Měl jsem však potřebu mít v inscenaci něco, co nás ukotví. Hudební motivy se vracejí a určují náladu prostředí. Zároveň se ovšem jedná o další postavu, která příběh spoluvypráví a zároveň prostřednictvím hudby i jedná.

Jaké jste zaznamenali reakce diváků?

Reakce jsou většinou velmi pěkné. Existuje velmi citlivá hranice mezi naladěním publika a herců. Ve chvíli, kdy se podaří velmi dobře diváky chytout a říci jim, že příběh se odehrává pouze v jejich hlavách, inscenace krásně roste v dialogu mezi jevištěm a hledištěm.

Honza Švácha

rýže
nuda
výkony smutek
bezva pecka
slza

eso Praha: Zlatý drak

Normálně jsem brečela. Bylo to velmi smutné. Celý ten příběh mě dojal. Trochu mě vadilo, že se na jevišti plýtvalo rýží. Možná by ji mohli ještě někam poslat.

Martina

Téma imigrace je velmi silné a v této podobě mě velmi zasáhlo. Bylo to moc dobré.

Vašek

Táhlo se to a ze začátku to byla opravdu nuda. Když se ale na konci začínaly všechny ty příběhy proplétat a spojovat, najednou to bylo fascinující.

Petr

Ze začátku jsem si myslel, že to bude průser, ale nakonec musím říct, že to bylo super.

Karel

Strašlivá nuda. Vůbec nevím, o čem to bylo. Nepochopila jsem to.

Martina

Frmol nad wokem. Dítě. Kudlanka. Dvě letušky. Jeden zub. Příběhy se prolínají, ale žádný není dost zajímavý. Jako kdyby všechno bylo „jen“ velmi dobře (krátká pauza) secvičeno. Možná něco chybí – nadhled, humor, přesah, člověk...?

Petr

Druhá dobrá inscenace na celém Hronově. Konečně něco, na co se dalo dívat.

Martin.

Kdyby to trvalo ještě půl hodiny, tak bych odešla, ale jinak hezké.

Paní Jana z Radotína

Vox populi

RECENZE – Divadlo RADAR/Hrobeso Praha: Zlatý drak

Kdybych si mohl něco přát...

Těžko se píše o inscenacích, na nichž není mnoho co pochválit, co pozitivního zmínit či ocenit (krátká pauza). Stejně těžké však je psát o inscenacích, kterým není co vytknout, které fungují ve všech složkách vyrovnaně, čistě a hraničí s dokonalostí (krátká pauza). Zlatý drak souboru Hrobeso Divadla RADAR spadá nepochybně do kategorie druhé. Ne však samozřejmě. Vypořádat se s Shimmelpfennigovým textem je úkol nelehký. Štěpánu Páclovi se to povedlo znamenitě. Důslednost prostupuje všechny složky inscenace. Minimalistická scénografie jemně a zároveň funkčně pracuje se znakem. Strihové změny postav herci zvládají s lehkostí a nenásilnou stylizací za pomoci jemných vnějších detailů. Herecký kvintet funguje sehraně, bez výkyvu, bez zaváhání. Klipovité prolínání jednotlivých linek a skrz ně postupně odhalovaná síť příběhu má jasný řád. Vše funguje jako doko-

nalý stroj, každá rekvizita má svůj účel i místo, každé slovo má svoje opodstatnění i čas, každé gesto má svůj význam. Přes tuto systémovost je inscenace organická, živá, stejně jako hudba, která odlišuje jednotlivé scény i dotváří atmosféru. Příběh je komponován sdělně a srozumitelně, divák od začátku dostává klíč, jak vnímat prostor i znaky postav. Každý osud zde má svou linku, svoje téma. A skrze optiku jednotlivých postav se proměňuje vnímání celku. Ten tak někdy působí surově, jindy poeticky. Někdy směšně, jindy bezvýchodně a beznadějně.

Kdybych si mohl něco přát, rád bych na divadle (a nejen na amatérském) vidal více takovýchto představení. Ne kvůli použitým prostředkům, ale pro jejich adekvátnost a absenci čehokoli zbytečného. Ne kvůli žánru nebo stylu, ale kvůli čistotě provedení. Nejen kvůli tématu, ale především kvůli schopnosti jeho sdělení a naplnění. Nejen kvůli preciznímu herectví, ale hlavně pro pokoru, s jakou herci na jevišti jednají, slovem i pohybem.

Jan Hnilička

RECENZE – Divadlo RADAR/Hrobeso Praha: Zlatý drak

Řezák v rýži

Na náměstí malého východočeského města schnou louže. Muž v oranžovém polo triku, kterému v pondělí místní zubař vytrhl čtyřku vpravo nahoře, vchází do divadelního sálu. Muž zná hru, na kterou jde. Docela se mu líbí, ale lehce jejího autora podezírá z toho, že je to zručná etuda ve stylu, který onen autor až příliš dobře ovládá. Je to hra o čínské restauraci, ale stejně tak by to mohla být hra o zimním stadiónu, zámečnictví nebo zastavárně, myslí si muž v oranžovém polo triku. Prázdné jeviště. Pět korálkových závěsů. Kytarista v rohu. Pět herců projde korálkovými závěsy, z wok pánve se začnou na podlahu sypat zrnka rýže a zatímco na náměstí malého východočeského města schnou louže, muže v oranžovém polo triku začíná inscenace Štěpána Pácla a souboru Hrobeso připravovat o nedůvěru vůči hře. Pět herců a jeden muzikant z přesných střihů – krátká pauza – gestických refrénů – krátká pauza – komediantské suverenity – krátká pauza – citu pro charakterizační zkratku bez figurkaření – krátká pauza – náladově brilantní hudby – krátká pauza – vytvoří svébytný, fantaskní svět jednoho domu s thajsko-čínsko-vietnamskou rychlorestaurací v přízemí, pohádku z tisíce a jedné noci rozmíchanou v instantních nudlích. Muž v oranžovém

vém polo triku už zapomněl na předsudky a je stržen tou bizarní a hořkou baladou o rodině v díře po zubu a pouti domů. Na náměstí malého východočeského města schnou louže a na jevišti divadelního sálu je všechno, jak má být – režie je rozpuštěna v hercích, herci v textu, text v režii. Pravý řezák nešťastného čínského kuchaře je pohřben v hromádce rýže, pět herců se před svými závěsy naposledy ukloní a muž v oranžovém polo triku, kterému v pondělí místní zubař vytrhl čtyřku vpravo nahoře, jde zamyšlen k východu. Krátká pauza. Před zrcadlem se dívá do díry po vytrženém zubu. Nic tam nevidí, ale zítra pro jistotu zavolá rodině. Tak jako jazyk stále naráží na vylomený zub, muž v oranžovém polo triku nutkavě myslí na to, že je hezké vidět spolupráci profesionálního režiséra s amatérským souborem, na které je vidět, že by nebyla takhle dobrá ani bez toho profesionálního režiséra, ani bez toho amatérského souboru. Vychází před divadlo. Je skoro půlnoc. Myslí na to, že by někdy měl docela chuť na číslo 6 – thajskou polévku s kuřecím masem, kokosovým mlékem, thajským zázvorem, rajčaty, žampiony, citrónovou trávou a citrónovými lístky. Zub je pryč, pohřben na dně řeky, jako by tu nikdy nebyl, ale muži se jde domů lehce, má radost, kterou člověk hledá v divadle pokaždé, ale najde ji málokdy. Na náměstí malého východočeského města pořád schnou louže.

Jan Šotkovský

Doveda Sloupnici

Současnosti jsme se chtěli vyhnout

Rozhovor s herci Martinem Škeříkem a Irenou Štochlovou

**Jste divadelní soubor s le-
titou tradicí, přesto v ano-
taci píšete, že režisér Gary
Edwards našel spolek DOVEDA
v bezradné nečinnosti.**

Irena: Před příchodem Garyho nás režírovala Markéta Světlíková, ale postupem doby nás postupně přestávalo di-
vadlo těšit. Asi „ponorka“, dali jsme si pauzu.

Martin: Navíc na vesnici je spousta jiné práce a čin-
ností, a divadlo je ke všemu hrozně náročné na čas. V té době nám chyběl leader, kte-
rý by za to vzal, takže jsme v té době spíš paběrkovali. Velmi se nám hodila Garyho nabídka, když přišel s tím, že by nám nějak pomohl. Ni-
jak dál to nespecifikoval, což jsme pochopili tak, že nám nabídl režii (smích). Chytli jsme se ho a už ne-
pustili.

Kdo přišel s nápadem pustit se do české historie?

Irena: Byla různá témata. Myslím, že historie v nich byla nějakým způsobem vždycky, ale jestli se zaměřit na hudební linii, nebo ji-
nou, to byla otázka. Ale kdo přesně s tím přišel, to ne-
vím.

Martin: Bylo to z více stran. Mě něco napadlo, po-
tom Gary řekl, že nad ní taky uvažoval. Je to téma, které je nosné, je zažité.
Irena: Koupil si brožur-

ku České dějiny pro cizince (smích).

Martin: Výhoda je, že je to předem hotové, námět je daný, každý ho navíc zná.

Irena: Tedy doufáme, že ho každý zná.

**Hudební složka zaujímala v představení velký prostor. Je to takto u vašich insce-
nací vždycky?**

Irena: Snažíme se o to.

Martin: Čím to je? Našel jsem v nějaké staré kronice, že ve Sloupnici se vždy dařilo zpěvu a hudbě, tak to třeba máme v genetické výbavě. Je fakt, že je vzác-
né, kolik lidí, kteří mají k hudbě blízko, se takto se-
šlo. Není to jen jako „zpí-
vat u nádobí“. U nás jsou zpěváci a hudebníci, kteří vážně umí.

Irena: Všechnu hudbu skláda-
la Jana Sychrová, tak která seděla u kláves.

Martin: Nebo Gary nahodil nějaký námět – protože Gary je prostě všeuměl – kte-
rý Jana později rozvinula a zpracovala.

Pouštěli jste se v souboru do dramaturgicky odlišných her, vážnějších kusů?

Irena: V prvopočátcích jsme hráli klasiku. Pohádky, kon-
verzační komedie, Strakonického dudáka a podobně... Ale pak jsme si řekli, že tudy cesta nevede.

**Takže jste zvolili cestu au-
torského divadla.**

Irena: Ano.

Martin: Gary nás k tomu pod-
nítil. Přišel s tím, že kaž-

dý dokáže udělat své divadlo a každý dokáže hrát na hu-
dební nástroj.

Irena: To nám vtouká do hlavy pořád.

Martin: Je to příjemné. Ze začátku samozřejmě dost těžké. Trochu přešlapování na místě, člověk moc neví, od čeho se odrazit. Ale když přijde nějaká šipka, smě-
rovka kudy, je radost po ní jít.

**Vyhнули jste se cíleně něja-
kým dějinným událostem?**

Irena: Nechtěli jsme jít do současnosti. Chtěli jsme skončit tak, jak jsme skon-
čili.

Martin: Když už jsme měli nahozené všechny scénky, po-
řád nám chyběl komunismus. A věděli jsme, že bychom ho vynechat neměli. Zároveň jsme nevěděli, jak do toho. Někomu sice napadla spar-
takiáda, ale když jsme ji nazkoušeli, vypadalo to jako reklama na úspěšný sociali-
smus. Pak do toho vstoupil Gary, začal dělat nešiku, který nestíhá, a tím se to celé odlehčilo. Nezastírám, že má Gary 90% podíl na ná-
padech a nahození scén, ale spousta věcí jsme si zároveň dělali sami, sami je roz-
víjeli. Pak tam byl Gary od toho, aby to dotáhl a usa-
dil.

Vít Malota

ce: Český děják

super
humor
skvělý
děják
nádherná
učitelka Karel-IV
líbilo historie
dobrý

Mám velkou radost, že se dá dělat legrace z těch našich českých dějin. A zároveň to není výsměch. Jsou tam věci, na které můžeme být i hrdí, i ty, ze kterých si můžeme dělat legraci. A bylo mi po tom vážně hezky. Dobré je také to, že režii dělal cizinec, to mi přijde úžasné. Má nadhled a zároveň je to český. Mně se to moc líbilo.

Blanka

Líbilo se nám to moc.

Paní Marcela z Vysokého nad Jizerou

Já už jsem to viděl asi podesáté. Jsem nadšený z každého představení. Není co říct. Myslím, že i ostatní posoudí, že to bylo opravdu pěkné. Představili dějiny tak, jak u nás opravdu byly nastavené.

Josef Škeřík

Moc se nám to líbilo.

Paní Jana z Radotína

RECENZE – Doveda Sloupnice:
Český děják

Takhle možná spíše

Pokud jde o Český děják sloupnického souboru Doveda a režiséra Garyho Edwardse, nemám, obávám se, mnoho dobrých zpráv, ale o to raději jimi začnu. Vícegenerační soubor má nespornou energii a entuziasmus, kterými si okamžitě získá přízeň publika, a vedle toho nepřehlédnutelné (a nepřeslech-
nutelné) pohybové a hudební schopnosti, jež zvolený žánr vyžaduje. A inscenace potom nabízí v mých očích jednu opravdu skvěle vymyšlenou a realizovanou scénu (koncert Jana Husa na pyrofon), nad kterou jsem se rád, upřímně a hlasitě zasmál.

Tím se musím (nerad) přesunout k podstatně ošemetnějšímu okolnostem celé té sedmdesátiminutové švandy. Tvůrci v anotaci přiznávají, že jde o „letmý výběr“ z českých dějin a osobností a že ten posloužil „jako základ pro skeče, gagy, písničky a drobné vtípky.“ Potíž je v tom, že takovýhle materiál s sebou nevyhnutelně nese nějakou výpověď o národě a jeho dějinách – a ač tvůrci možná nechtějí skutečně říct o ničem nic (nanejvýš tak podpořit onen ničemný, omšelý mýtus o národě holubičí povahy zmítajícím se v neutuchajícím područí okupujících mocností, který tematizuje hned druhý obraz), říkají toho ve skutečnosti nedopatřením docela dost, a nic moc pěkného to není.

Potíž totiž je, že struktura inscenace coby sledu čísel rámovaného hodinou dějepisů

v podání té nejotřepanější myslitelné karikatury učitelky s tím nejotrovnějším možným souborem řečových vad (což je obojí dost škoda, protože herečka má evidentně velice dobrý komediální timing i improvizaci-
schopnosti) vrství za sebou skutečně jen ta čísla bez rozmyslu a úvahy, co by se jimi mělo chtít říct. To je, bohužel, celkem jasné hned od začátku: učitelka uvede pračlověky s tím, že bychom se od nich měli co učit, následuje pravěká klauniáda s tak sofistikovaným humorem, jako je třeba strkání klacku do prdele (hahaha), pak znovu nastoupí učitelka – ale z té scény neplyne absolutně nic. Dál se vrství izolované výjevy bez pointy a souvislostí (třeba rapující Cyril a Metoděj jsou půvabní, ale co z toho, když rapují naprosté obecnosti typu „Já na bráchu, brácha na mě“?), občas člověk zahlédne solidní komediální výkon (třeba v duelu nablble heroického Václava a neodolatelně pasivně-agresivního Boleslava), občas se může třeba dost nudit (v Karlově předvolební kampani aby člověk pointu věru pohledal), občas se všichni kolem zasmějí nějakému přímočarému satirickému šlehu (třeba že ta defenestrace nebyl špatný zvyk), ale v celku se z toho skládá sympatické, energické, ale bohužel úmorné nic.

Mezi šestnáctým a devatenáctým stoletím se v naší zemi například evidentně nedělo nic než to, že se Habsburkové ženili a vdávali mezi sebou, jak nás poučí jeden obzvláště nekonečný skeč. Když potom dojde na dějiny dvacátého století, jde opravdu do tuhého. Jeho první polovinu, kde bylo prý hodně válek,

spláchne další groteska, tentokrát o pochodové kapele. Nástup komunistů potom sice předznamená smrt Jana Masaryka (mimochodem tady jedinkrát skutečně dojde k nějaké defenestraci – ale tohle snad proboha zrovna chvályhodné užití nebylo?), ale tu honem přejdeme („Tady už se nebudeme zdržovat“) a dál už čtyřicet let totality symbolizuje

1) informace, že básníci jako Nezval psali blbé tendenční verše, 2) veselá pohybová etuda o tom, že ze sebe občané dělali blbce na spartakiádách, 3) cesta Vladimíra Remka do kosmu (a jeho prdění [sic] tamtéž). Těžko říct, proč tedy pak jásat z jakési revoluce s klíči, vždyť to podle všeho byla taková lehce absurdní selanka, ne? Následuje boxerské dělení Československa, Nagano – a šlus. Proč zrovna tady? Čert ví.

Omlouvám se souboru za sarkasmus téhle recenze, nemyslím to zle, nebo aspoň ne moc. Myšlenková ledabylost této inscenace mě ale opravdu rozlítla. I když se dělá divadlo s úmyslem pobavit, je leckdy dobré domyslet, co se tím vlastně řekne – a Český děják dílem neříká nic a dílem něco, co (doufám) říkat nechce.

Michal Zahálka

RECENZE – Doveda Sloupnice: Český děják

Historia magistra vitae. Víte?!

Prvních dvacet minut inscenace Český děják východočeského souboru Doveda Sloupnice jsem si říkala – jistě, rekreativní, tedy zábavní, oddechová funkce divadla je jeho součástí od

nepaměti a je to ten zpropadený vliv německého osvícenství a následně národního obrození, který v nás tak neodbytně zakořenil pocit, že v divadle by mělo jít o něco víc, o umění, o morálku, o politiku, že divadlo je tu od toho, aby povznášelo ducha a vyjadřovalo se ke stavu našeho světa.

Českej děják tomuto ovšem srdnatě vzdoruje a dává jasně najevo, že opravdu chce být jen nezávaznou estrádou a české dějiny jsou pro něj především hřištěm, na kterém může střílet jeden fórek za druhým. Úskalím komediálního divadla je, že každému přijde vtipné něco jiného a každý má jinde nastavenou hranici vkusu. Tam, kde já jsem se ošívala nad laciností jednotlivých situací a myšlenky mi utíkaly někam k Dívčí válce F. R. Čecha, řada diváků nadšeně reagovala a nakonec aplaudovala vestoje.

Je vidět, že režisér Gary Edwards, mimo jiné zakladatel projektu zdravotních klaunů, svůj soubor poučil o některých zákonitostech klauniády. Učitelka, která nás celým dějem provází, si hned na začátku dokáže zjednat zájem publika, a i když mně její komika přijde příliš drastická, věřím, že řada jiných diváků chápe její projev jako zdařilou karikaturu. Soubor je každopádně muzikální, na jevišti působí sympaticky, minimálně představitelé sv. Václava a Karla IV. se zdají jako herci s citem pro míru, kontakt s publikem a s nezanedbatelnou mírou talentu.

A je asi opravdu na divákovy, jestli se chce smát Praotci Čechovi trpícímu výpadky paměti, Libuši – pou-

ťové kartářce, Habsburkům jako rodinné country kapele, jejichž hit *Wir haben blaues Blut* a obrovský předkus (zřejmě nahrazující typický habsburský spodní pysk) upomíná k důvodům rodové degenerace, a dalším nezávazným špílčům.

Sloupničtí nemají žádnou ambici hledat paralely dějin k naší současnosti, nechtějí podat osobitou interpretaci národní minulosti, komickými scénkami se mají připomenout jen známá fakta. Karel IV. založil univerzitu, postavil most, zavedl pěstování vinné révy... Ovšem nic jako neinterpretace divadla neexistuje. I pouhým výběrem motivů, inscenačních prostředků, tím, co upřednostníme, nebo naopak vyřadíme, už jasně dáváme najevo názor. Obraz naší minulosti, který Českej děják podává, mě upřímně děsí a jen doufám, že se inscenace nehrává pro školy. Opravdu jsou Češi ten holubičí národ, kterým odjakživa všichni ubližují – Hunové, Němci, Rusové? Je pro nás komunismus hlavně spartakiáda, nedělní chvilka poezie a Remek prdící ve vesmíru? Je vrcholem našich dějin zlato z Nagana? I ta křehká, jistou poetickou kvalitu nepostrádající "sametová" píseň o dvou dívenkách Pravdě a Lásce, které "kéž by si našly přístřeší tam, kde je domov můj", v kontextu tak myšlenkově impotentní inscenace působí bohužel jen jako sebedojímavý kýč.

Chceme-li takto vidět svoji minulost, nedivme se, v jakém stavu se naše společnost nachází.

(S omluvou za moralistní okénko)

Jitka Šotkovská

NA POZADÍ VULGARITY LZE TAK

Seminář PPP jako PÍŠU, PÍŠEŠ, PÍŠEME

Ranní festivalová třída se pomalu rozjíždí na vlnách fantazie. Šedé mozkové buňky zásobeny kyslíkem a krví začínají produkovat myšlenky, které jsou vzápětí zachyceny na papír. Každá minuta přináší nový příběh, z každého nového příběhu se rodí nové představy. Sedím v koutě a moje představivost mě posílá do cizích životů, které mi zprostředkovávají frekventanti autora, režiséra a lektora hronovského semináře Jaromíra Hrušky.

„Naším cílem je osvojení základní dovednosti psaní dramatického textu v různých žánrech a stylech. Uvědomění si, co vše musí být v souladu, aby text fungoval. Uvědomění si toho, že psaní je řád a systematická tvorba. Je třeba si ukázat a zanalyzovat, že výsledný text nemusí číst čtenář nebo interpret stejně, jak já to vidím. Cílem semináře je také ukazovat zrádnost svých domněnek o tom, co si myslím, že jsem napsal, v kontrastu s tím, co lze z mého textu skutečně vyčíst. Naučit se pracovat s obsahem i formou tak, aby byla v souladu. Naučit se, jak docílit konkrétnosti, pravděpodobnosti a uvěřitelnosti napsaného. Umět napsat konkrétní ‘plnokrevnou’ a ‘živou’ dramatickou postavu v situaci a příběhu na dané téma. Umět přenést svou představu na papír. Tak vysoké jsou naše cíle. Je dobré mít vysoké cíle,“ říká pro festivalový Zpravodaj lektor semináře PPP.

V průběhu lekce, kterou jsem navštívil, se poměrně často v čerstvých textech objevovaly vulgarismy. Ptám se tedy Jaromíra Hrušky, proč k tomu dochází. „Hodně zpracováváme současná témata nebo nadčasová témata skrze současnost. Nelze se tomu vyhnout, pokud vyžadujete po seminaristech jistou dávku autenticity. Vulgarismus je prostředkem nikoliv cílem, je jazykovým prostředkem souvisejícím spíše s formou, s vykreslením prostředí, s obsahem souvisí zprostředkovaně. Ostatně pokud je lektorem dáno zadání: na-

pište vnitřní monolog, který bude začínat slovy: Jsem taková hezká píča a jsem na to pyšná..., kde má odůvodnit jaké to má výhody, pak se nelze už z podstaty zadání vulgárnímu slovu vyhnout. Jde o to, co za oním vulgarismem je. A co je pod ním. Zda je tam nějaký skrytý podtext, nebo dokonce téma. Seriál Most či Zkáza Dejvického divadla jsou toho ukázkovým příkladem. Myslím, že frekventanti jsou dosti důrazně upozorňováni na to, že pouhým řetězením vulgárních slov rozhodně dobrý scénář nevznikne. A na druhou stra-

KÉ UKÁZAT NĚHU, LÁSKU A CIT

! - PÍŠEME DÁL! - Lektor Jaromír Hruška

nu vidí, že ve změti a na pozadí vulgarity lze také ukázat něhu, lásku a cit.“

Jaromír Hruška vysvětluje, že seminaristé jsou spíše než poučení dramatici na počátku cesty. „Někteří za sebou mají sice nějakou autorskou zkušenost, ale vědí, že je dobré na sobě pracovat dál. Nemám ambici ‘vyrábět’ dramatiky, ale chci je naučit dál na sobě pracovat a umět zanalyzovat svou tvorbu a kvalitativně ji umět posouvat. Ukázat jim tu velkou svobodu, kterou psaní textů umožňuje, ale na druhou stranu i ten svazující pocit zodpovědnosti a sofistikované systematické práce, kterou to také obnáší. To je v zásadě podstata jakéhokoliv autorství či interpretace. Zhmotňovat své představy a sny skrze drama, ať už v jakémkoliv žánru či stylu,“ říká a dodává, že na semináři pracují pouze s těmi texty, které si frekventanti v semináři sami napsali.

Zajímalo nás, jaké metody výuky jsou na semináři PPP používány. „Používám metodu cukru a biče, ale bez cukru. Ale teď vážně. Používám detailní analýzu napsaného v kombinaci s literární teorií a konkrétními příklady už napsaných děl v případech jisté podobnosti. Ukazujeme si přednosti i nevýhody, ctnosti i nectnosti psaní na vlastní práci. Více to bolí, ale je to více zapamatovatelné. Je to nejsnazší cesta k řemeslnému návyku,“ objasňuje lektor a na otázku, zda bude ze semináře PPP nějaký

výstup pro veřejnost, odpovídá, že se ještě uvidí, jak daleko se ve své práci seminaristé pod vedením lektora dostanou.

Za sebe odpovídám, že bych řadu výsledků frekventan-

tů PPP rád slyšel. Už proto, abych se dozvěděl, jak to dopadlo se slepou dívkou nebo s tou, která o sobě tvrdila, že je taková hezká píča a je na to pyšná...

Honza Švácha

Hamlet, Kuks a Kytice

Seminář V jako výtvarná složka divadla

Ta učebna na základní škole prozradí na první pohled, že jsme nikoli na hereckém či režijním semináři, ale že půjde o výtvarno. Balakryl, štětce všech možných rozměrů, nůžky, lepidla, archy papíru. Jenže zrovna nikdo nic netvoří. Právě končí projekce inscenace Hamleta. Barva zasychá, naopak zážitky z umění londýnských divadelníků jsou čerstvé. Koncepce tohoto semináře prostě není jen o upatlení od barev a bezbřehé výtvarné fantazii, ale hlavně o přemýšlení, inspiraci a koncepci.

„Nejde mi čistě o výtvarné umění, ale o to, přicházet na to, jaký podíl má vizuál inscenace na pochopení režijně-dramaturgického záměru. Jak vůbec vymyslet scénografickou koncepci inscenace,“ vysvětluje lektorka, scénografka a režisérka Kateřina Baranowska. „Chci vysvětlit frekventantům, že scénografie nemá být náhodná, ilustrativní, ale má pomáhat a nepřekážet,“ dodává.

Hamlet

Fáze jedna by se zjednodušeně dala nazvat hamletovská. Slavné Shakespearovo drama je východiskem pro výtvarné přemýšlení nad divadlem. „Prvním naším krokem bylo, že jsme si Hamleta přečetli a udělali jsme si rozbor. Frekventanti se pak pokusili přijít s nějakou scénogra-

fickou ideou. Zkusili jsme vymyslet něco svého, než jsme se podívali, jak to dělají profesionálové v Londýně,“ říká Kateřina. Výsledkem je výstavka v učebně, malé modely scény, papírové blackboxy ukazující, jak si zjednodušeně ten který frekventant scénografickou podobu tragédie představuje.

Pak si pustili dva záznamy londýnských Hamletů. Jednoho z Barbicanu s Benedictem Cumberbatchem v titulní roli a v režii Lyndsey Turnerové. Druhého z divadla Almeida s Andrew Scottem a v režii Roberta Ickea. „Právě pro porovnání jsem vybrala dvě inscenace jedné hry, Hamle-

ce... jak se to rýmuje

adla - Lektorka Kateřina Baranowska

ta. Na nich bychom si měli nějaké věci ukázat a pojmenovat. Poznatky se frekvenciantů pokusí nějak prakticky aplikovat," vysvětluje lektorka.

Kuks

Mezi tím ale jeden den zůstala učebna prázdná. Semi-

nář nasedl od aut a vydal se do barokního Kuksu podívat se na slavný špitál a sochy ctností a neřestí Matyáše Bernarda Brauna.

Proč vůbec? „Přišlo mi vhod, že se to pojí s inscenací Geisslers Hofcomoedianten, která byla v programu Jiráskova Hronova. Na tom si

můžeme ukázat, jak se inspirace všeobecně kulturní může aplikovat v divadle," říká Kateřina. Ovšem k výletu, jak se ukazuje, měla ještě jeden důvod. „Sochy na Kuksu jsou pro divadlo moc zajímavé, protože pracují se znaky a se symboly, a to je věc, která je moc užitečná. Metafor si snažíme všimnout a budeme se o nich bavit i v souvislosti s promítanými Hamlety.“

Kytice

Po Hamletech a Kuksu je třetí částí semináře Kytice. Úkol zní zdánlivě snadně, každý ze seminaristů si má vybrat tři balady, ovšem na základě nějakého spojujícího prvku, motivu. „Zase budeme přemýšlet, jak to zohlednit ve scénografii. Zatímco předchozí kapitoly byly více výukové, tak tohle už by měla být spíše praktika. Bohužel jsme časově trochu ve skluzu, tak uvidíme, kam se nám to podaří dotáhnout.“

Bez pochopení režijně-dramaturgické koncepce nejde podle Kateřiny scénografii dělat. „Výtvarník, který se neodráží od režijně-dramaturgického záměru, si má jít malovat obrazy a dělat sochy. Možná bude slavný a budiž mu to přáno. Ale scénograf musí rozumět koncepci. Něco hezkého namalovat a udělat neznamená, že to bude dobře fungovat na divadle," shrnuje oblíbená lektorka.

Martin Rumler

Hronoff neznámý

*Hron-off neznámý aneb Výlety
Vítka Maloty do off-programu*

Say hello to my little friend aneb Recenze představení Macbeth za 31 min

„Nazdar zlato...“ zdraví mne při vchodu do stanu za radnicí výrazně nalíčená a na určitých místech výrazně neoblečená dívka v nevkusném kožichu. Na jevišti, jemuž vévodí šedý gauč, sedí jiná, podobně lehká děva, kouří, a v ruce drží lampu falického tvaru. Hudba. Kouř se převaluje v tlumeném světle. Asi šestnáctiletý kluk sedící na lavici za mnou sleduje síťované hereččiny punčochy s otevřenou pusou. Nehýbe se. A dalších třicet jedna minut mu výraz plný údivu a vlné rozkoše z tváře nezmi- zí.

Dělat Shakespeara je ošemetné. Nejenže musíte ovládnout verš, popřípadě si zatraceně dobře obhájit, z jakého důvodu jste jej zavrhl, zároveň je třeba ztvárnit barvitě a komplexní postavy, a vypořádat s obecně známou znalostí předlohy, zkrátka: těžko diváka překvapit. Soubor Café bar 3+1 z Prahy působící při (a ve) stejnojmenné kavárně, jehož členy tvoří bývalí studenti z Vyšší odborné školy herecké, na to šel chytře. Z nejkratší Shakespeareovy hry extrahoval jen hlavní linku ústřední manželské dvojice, již doplňují tři čarodějnice (Zuzana Částková, Karolína Půčková, Magdalena Jirounková). Stylizace do prostitutek potažmo zlatokopek dává smysl a je v souladu s vedením postavy Macbetha (Tomáš Kobr) coby mocichtivého a zpuštěného politika-kriminálního. Kobr se v roli pohybuje přirozeně, jeho slovo má váhu – je znát vyzrálost oproti

ostatním herečkám – dokáže pracovat s napětím i pauzou. Proto zamrzí občas zbytečně přidané hlášky typu „sorry jako“, konotace se současnou vládní garniturou je přeci více než zřejmá, tak proč se uchýlovat k prvoplánovým odkazům.

Jediným světelným prvkem je lampa – jednou mikrofon, jindy ztopořený či pokleslý úd. Jejím vypínáním a zapínáním herci pracují se střihy v obrazech, což je efektní, ale leckdy na úkor obsahu textu a situace. Což je obecným problémem inscenace. Jsou chvíle, kdy je zřejmé, co postavy na jevišti řeší. Jindy se uchýlí jen k ilustraci svých pocitů. Převládá forma nad obsahem. Lady Macbeth v podání Jarky Koškové až příliš často ustrnula ve vnějškové stylizaci. Přitom je zřejmé, že herečce nechybí talent i technické dispozice. Pokud se zastaví a text zkrátka „řekne“, je výsledný efekt daleko silnější než v případě snahy o *efektnost*.

Režii Diany Šoltýsové nechybí pár funkčních řešení a nápadů. Smrt postavy – sklenice krve. Sklenice, kterou pije Lady Macbeth. Zatímco první vraždu si vychutná, do druhé už je nucena a během třetí (zabití lady Macduff a jejích dětí) jí krev manžel leje do úst násilím. Mocnářské opojení. Vládce se zmítá v sexuálních a drogových orgiích. Ve vzduchu poletuje bílý prášek, chytá se na gauč, na šaty, na tvář.

Chlapec za mnou stále zírá s otevřenou pusou. Macbeth se blížícímu vojsku (v tomto případě policejnímu zásahu) vysmívá stylem Al Pacina ve filmu Scarface. Čarodějnice pak nad jeho tělem prohnaným desítkami kulek obscénně

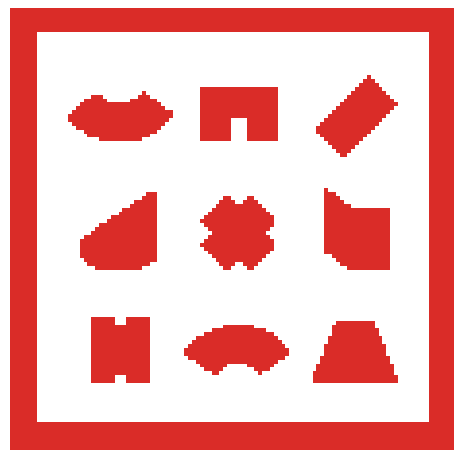
tancují. Jen kdyby na bílých topech neměly Arbeit macht :-), nebo srp a kladivo (však my pochopíme, že nejsou tak docela pozitivními postavami)... Ale taková zjednodušení jsou mi vlastně jedno, vezmu-li v potaz příjemnou stopáž a že by se tento celkově velmi mile atmosférický kus dozajista neztratil ani v hlavním programu Jiráskova Hronova.

Macbeth za 31 min je dalším z důkazů, že je někdy lepší vyhnout se náměstí obloukem a zamířit do stanu či parku. Kdyby tak dostali pořádné jeviště...

Doporučení na čtvrtek

Dnes se v parku odehra- jí celkem tři koncerty. Dva na velkém pódiu (Prima Jazz band: 18.30 – 19.30 a Koala) a jeden, ten noční, na Radegast stage (Margo + Good Company: 23.00 – 2.00). Od tří hodin ve stanu za radnicí začne pohádka Barbucha od divadla ŠUS z Prachatic, tu později vystřídá Divadlo Yeta z Polska (17.00-17.45). Divadelní off-program zakončí hra Modelka XXL od divadelního spolku TYL z Dačic (21.30 – 22.30).

Vít Malota

Jiráskův Hronov

VIN-WIN

Stovka u Gurina

Milé vinice, milí viníci,

v minulém čísle jsme anoncovali pátrání po slušném červeném, kteréžto nás (zřejmě omylem) zavedlo do Stovky u Gurina, kam jsme si s útlými slečnami šli dát odpolední tlačenu.

Předem se omlouváme, že se nám o předložených vínech nepodařilo zjistit mnoho oficiálních dat. O bezcukerném extraktu a terroiru (mimo jiné) vám tudíž nemůžeme podat slušnou informaci.

Cabernet Sauvignon – rozlévané, 2 dcl za 32,- Kč

Barva: Tmavě rubínová (že by konečně hlubší zajímavější červené?), fialové odlesky, gradient je podivně rozpojený.

Vůně: Očichali jsme sklo zvenčí a narazili na nevýznamnou kontaminaci myčkou, ale nic kritického. Víno samé se v malé sklenice dolité až po okraj otevírá velmi pomalu. Po chvíli se

však přeci jenom vetře podmanivý buket umírající zeleniny. Kolem něho se motá ne úplně nepříjemný bonbónový tón, ale dostal se tam z hroznů?

Chuť: Na první napití nasládlá, zcela bez taninů, lehká kyselinka. Nepatrně perlí. Opravdu je to červené? Po čem, když ze slupek necítíme nic? Vůně štěká, ale chuť nekouše.

Verdikt: 35 bodů – Podraz ve skle, něco tu nehraje. Zdá se, že se ve Spolaně Neratovice povedla várka. Jsou-li základem přeci jenom hrozny, musela se jim přihodit série kuriózních nehod. Pokud byste tohoto vína vypili víc, zřejmě nebude následovat okamžitá smrt, ale jsme si jisti, že právě tohle budete druhý den považovat za jeho zásadní nevýhodu.

Modrý portugal – rozlévané, 2 dcl za 32,- Kč

Barva: Jako obvykle velmi lehká, což však odpovídá charakteristice modrého portugalu. Na lomu se překvapivě objevují pomerančové odlesky, což bychom

naopak od této odrůdy nečekali.

Vůně: Nevíme přesně, jak přijmete tuto informaci, ale shodli jsme se na tom všichni: Voní jako gauč. (Někteří původně říkali otoman, ale nebudeme to komplikovat.) A ano, pod gauč se asi zakuťálelo pár borůvek a stopa levandule proti molům. Ale to už musíte mít čich jako úhoř.

Chuť: Voda, voda, voda. A kouše.

Verdikt: 34 bodů – Asi nejvýraznější vlastností tohoto vína je, že je tekuté. Díky tomu se technicky vzato dá pít. Proč by to ale někdo dělal, na to se nám nepodařilo vytvořit nedadaistickou teorii.

Co se týká dobrých vín, Stovka u Gurina nabízí... výtečnou tlačenu. Přesto nás samotné překvapilo, že vítězem testu se nakonec stal Ocet kvasný lihový, 8%, Bzenec, 10 dcl za 15 Kč. (Podotýkáme, že tlačenu jsme jedli až po degustaci samotných vín a jako neutralizace to fungovalo docela dobře.)

degust-squad (personálně proměnlivé uskupení osvědčených výpitků)

Otázky hozené do pléna, jež čekají na odpověď. Kdo se ujme?

Proč se Vítek Zborník s téma grafama vůbec dělal? Vždyť ho nikdo neposlouchá? Novinky?

Proč se mi v divadle chtělo desetkrát brečet a jenom jednou to bylo dobře?

Budou příští rok na Hronově dvě Volyně? Nebo devět? Nebo všechny?

V tritonu to bylo max na pět mrázků z deseti, kde je Mrázek, když ho potřebujeme?

Byl Julínek jinde než ve Volyni?

Festival se mění podle toho, jací přijedou lidé

Dagmar Kolínovou, kterou hronovští (i nehronovští) herci dobře znají jako duši zdejšího divadla, jsem zastihla na náměstí, když šla koupit něco dobrého technikům, mezi které patří. Nenapadá mě jiná osoba, která by zázemí Jiráskova divadla znala lépe.

Jak dlouho vlastně pracujete v divadle?

Skoro 50 let.

Jak jste s touto prací začala?

Učili mě starý bardi. Já se k divadlu dostala jako slepý k houslím a zůstalo mi to. Chodila jsem na představení s nevlastní babičkou, která hrála až do devadesáti čtyř let a měla takovou paměť... básničky i poudačky, všechno měla naučené nazpaměť. Ve dne v noci se ji mohl někdo zeptat. Jak jsem ji doprovázela, tak mě záuklovali, že nebudu jen sedět, ale napovídat, a tím to začalo. Nikdy jsem ale nehrála divadlo, jsem technický typ.

Když vzpomínáte na předešlé ročníky Jiráskova Hronova, vnímáte, že se festival nějak mění?

No, festival se mění podle toho, jací přijedou lidé.

Je nějaký ročník festivalu, který vám utkvěl v paměti?

Tak to nemám. Ale třeba dneska jsem poznala pána, který tady začínal před padesáti lety, ale čtyřicet let jsme se neviděli. Já jsem ho poznala, nechápal, jak si ho můžu pamatovat. Prostě se nezměnil, zestárli jsme, ale... Tak jsme mu ukázali divadlo, aby viděl, jak vypadá dnes. Mně se tohle stává, nevím jméno, ale pamatuji si tvář.

Co všechno je náplní práce technika během festivalu?

Ráno jdeme všichni uklízet, je potřeba, aby bylo všude čisto. Když přijede soubor, tak se věnujeme hercům, pomůžeme se vším. Co se týká technické práce, dělám jevištního technika, takže se starám o oponu, zvonění, o všechno na jevišti. Můžu i do provaziště, na to mám zkoušky.

Člověk musí mít předpoklady.

Všchno je cvik, to se musíš naučit. Lidi ti to musí ukázat, proto to dnes předávám já mladým, aby věděli, jak se na jevišti chovat a herci nemuseli chodit po hřebících a roztrhnout si nohu. A taky jak se chovat k tomu materiálu a jak se co v divadle jmenuje. A taky, že to jsou drahé věci, i když to nevypadá. Úcta k jevišti by měla být. Je potřeba vysvětlit mladým hercům, kde je horizont, kde jsou šály, co jsou portály.

Práci v zázemí přitom diváci nevidí...

To nevadí. Lidé, kteří jsou v zázemí, to zařídí, nemusejí být vidět, jde o to, aby představení šlapalo, aby to bylo v pořádku a herci si zahráli, osvětlovači svítili, zvukaři zvučili. Dřív

to nebylo, vše bylo naživo, proto tady je přikryté místo pro orchestr. Jiráskovo divadlo je tak akusticky postavené, výjimečné, že herec nepotřebuje mikrofon, když mluví srozumitelně. Když někdo vejde třeba na orchestr – špatně. Pokud si nechají poradit od nás, co to tu známe, tak to funguje. Profesionálové přijdou, tlesknou a poznají, jaká je akustika a podle toho se chovají.

Zažila jste někdy nějakou krizi během představení, že něco technicky selhalo, něco se muselo řešit?

Během představení to už moc nejde, ale stane se, že v průběhu hry třeba vypne proud. Jsou ale herci, kteří dohrají i bez elektriky, při nouzovém osvětlení. Stalo se to několikrát, počítali s alternativou. Když se stane nějaký malér, diváci musí pryč, to musí rozhodnout někdo zodpovědný. Bezpečnost práce je třeba dodržovat i na divadle.

Můžete přidat nějaký vtipný zážitek nakonec?

Veselý zážitek, počkej... no v Jiráskově divadle mimo herců hrála i všelijaká zvířátka. Například, vycvičená husa, několik psů, prasátko v klícce. A to já tedy nepamatuji, ale když divadlo ještě nebylo dlouho postavené, tak prý kolikrát přivedli těmi vraty ze silnice i koně.

Veronika Matúšová

Hyde Park

Jiráskův Hronov

Jakými změnami Jiráskův Hronov prochází a kam směřuje? Jaký význam má festival pro amatérské divadlo? A jaký pro místo, kde se odehrává? Na tato témata budou ve čtvrtčním Hyde Parku s moderátorem Janem Hniličkou a přítomnými diváky debatovat ředitelka NIPOS Lenka Lázňovská, starosta Hronova Petr Koleta a dlouholetý divák a občasný porotce na přehlídkách Petr Toman.

Čtvrteční Hyde Park začíná v 22:00 v Malém sále Jiráskova divadla.

KRATCE

Už máte aktovku na nový školní rok?

S příchodem nového školního roku nastává zvýšená potřeba aktovek. Pokud nějakou aktovku máte, přijedte se s ní pochlubit do Bystřice za Němčourem. Pořádá totiž oblastní přehlídku jednoaktových her. Pokud žádnou aktovku zrovna nevlastníte, přijedte se na aktovky jiných podívat. Bližší info na Jiráskově Hornově u Němčoura nebo na e-mailu ds.banda@seznam.cz či telefonu 731 575 072.

Kdo na JH zazářil

„Na hodnocení je ještě brzo. Troufám si ale říct, že dvě představení, která jsme tu celkem pětkrát odehráli, patří zatím k tomu nejvýraznějšímu na letošním Hronově. Sklidili jsme ovace ve stoje, četli a slyšeli výborné recenze i ohlasy,“ uvedl v rozhovoru pro středeční Českolipský deník herec, scénárista a režisér souboru DS Jirásek Václav Klapka. K preventivnímu a zcela drtivému vítězství v nesoutěžní žatvě i k zaslouženě sklizenému ovaci srdečně gratulujeme!

Zpravodaj citovaný

Zpravodaj se letos může pochlubit několika citacemi v mainstreamových médiích. Online deník Aktuálně.cz ve své reportáži citoval z našeho rozhovoru s hercem Michalem Isteníkem. A na serveru Novinky.cz nás zmínila redaktorka Radmila Hrdinová: „Ve festivalovém Zpravodaji i v kuloárech se nicméně diskutuje o převaze činoherních představení, jichž sem z Divadelního Pikniku Volyně letos bylo nominováno hned jedenáct. Takovou úrodu inscenací z jedné přehlídky Hronov ještě nezažil. Například soubory pražského Divadla Radar tu mají hned tři inscenace. A zdaleka všechny činohry nevykazují prvky žádoucí inspirace pro zejména mladší divadelníky, jichž jezdí na Hronov čím dál víc.“ Děkujeme za zmínku! Jen doufáme, že jsme se teď citací citace nedopustili časoprostorového zacyklení, které rozbilo internet...

Klimatická krize

Pokud vím, tak se Hronov dosud nepřipojil k ostatním světovým metropolím a nevyhlásil stav klimatické nouze. Letošní způsob léta, zdá se mi poněkud normálním, ale upřímně, od roku 2014 bylo jinak pokaždé varovné vedro. A sucho, sucho bylo jednou takové, že se dokonce i zrušil ohňostroj, hlavní důvod konání Jiráskovek. Já vím, Češi jsou sice jediný národ, který oteplování planety nezpůsobuje, ale každý divák může toto své přesvědčení prověřit zářem Sokolovny. Rád bych vás touto cestou seznámil s částí závěrů své studie „Environmentální aspekty soudobého lokálního tyjátru“, na niž jsem dostal obldně veliký grant, která kritickým okem hodnotí dosud viděné inscenace.

Mezi černé ovce jsem zařadil jednoznačně Audienci. Z každého otevřeného piva se totiž uvolňuje CO₂. A že jich bylo. Fuj! Rovněž Pejprboj je přímo výsměchem každému kontejneru na papír! Co lze naopak velmi ocenit je přístup inscenátorů Ostře sledovaných vlaků, kde byly parní lokomotivy nahrazeny elektrickým modýlkem, chválíme. Ani elektřina však není dokonale čistý zdroj a zejména v ČR se jí většina dodnes vyrábí z uhlí. Z této premisy patrně vyšli i Geisslers Hofcomedianen, kteří poněkud radikálně všechno elektrické světlo nahradili svíčkami. Řešení zohlednilo i boj se světelným smogem a výsledek byl environmentálně dokonalý, skutečně na jevišti nebylo vidět nic.

Jedním ze základních kamenů boje proti zatěžování planety je udržitelná populační politika. Stručně řečeno, jedním z největších znečišťovatelů jsou děti (matky a vědci vědí), chválíme tudíž zejména hudbu k choreografii V takovém nečase. Z doprovodného programu je naopak třeba kategoricky odsoudit Hlásnou troubu TS Light Praha. Nejen, že je tam znečišťovatelů spousta, ale ještě jsou tak šikovní a roztomilí, že byste si málem pořídili vlastní.

Značnou uhlíkovou stopu hovězího masa brilantně vyřešila Kauza Médea a své si k tématu „řekl“ i Krátký výjev ze státní správy. Vzorem pro všechny budiž inscenace Du verstehts mich, nicht Wahr, která nejen nepracuje s kulisami, ale v níž se herci sami ke konci představení odbourají. Nedostižného ideálu trvalé udržitelnosti, tj. inscenace, která se sama rozloží přímo na jevišti, však dosud dosaženo nebylo.

Jan Duchek

Bezproblémový klub

“SECOND SERVICE”

Mohlo by se zdát, že je celý svět přímo promořen problémy. Kam se člověk podívá, číhá úskalí, kámen, o který zakopne, je další překážkou na klikaté cestě ne-snadným životem. Vody je moc, anebo málo, stejně jako sluníčka, pití, jídla, práce anebo sexu. Vztahy jsou složité, anebo nejsou žádné, pravda je skrytá pod vrstvami lži a lidé se dělí na manipulované a manipulující. Prostě peklo v přímém přenosu a problém v hlavní roli.

Není to tak!

V této rubrice vám každý den dokážeme, že všechny problémy mají řešení, že se na zdánlivě neřešitelné životní uzly dá hledět jako na příležitosti, že každá těžkost má i svoji pozitivní stránku.

Případ č. 5 – Předčasný exitus

„Ach. Mám problém. Zítra musím odjet do Písku na premiéru představení divadla Continuo. Chce se mi tam, protože tam je můj přítel, kterého jsem dva týdny neviděla, a moc se mi stýská, na druhou stranu se mi nechce odjíždět od kamarádů, které jsem dlouho neviděla. Milá redakce, co si mám počít? Vaši radu si asi nepřečtu, neboť už budu pryč,“ píše Markétka Holá z Prahy.

Milá Markétko. Tvoje situace je popsána v mnoha literárních i dramatických dílech. Nejvíce se jí blíží Sophie's Choice od Williama Styrona. Analogicky mů-

žeme u tvé nejednoduché tragické (Holé) volby jasně cítit, že ta je pouhým důsledkem celého řetězu dalších osudových voleb, před jaké stojí člověka přítomnost v divadelním prostředí. Doufáme, že v tvém případě neexistuje záměr uskutečnit třetí volbu, kterou je v románu snaha svést vrchního velitele a která vychází z krajního zoufalství hlavní hrdinky. Tento pokus je odsouzen k nezdaru už proto, že Honza Julínek je úspěšně zadaný a jen by se prohloubila bezmocnost, která se zakotvuje níž a níž do tvé duše. Tvoje závěrečná volba by vyplynula z tvého konečného poznání, že život nelze obnovit. A to by byla chyba. Vraťme se tedy na samotný začátek vzniku tvých potíží. Jsi herečka! Tím je definováno mnohé. I to, že problémem nazýváš něco, co se dá poměrně jednoduše řešit hned několika způsoby.

Každé tvé rozhodnutí přináší určité riziko, které nelze eliminovat dostatečně natolik, abys získala jistotu, že tvé rozhodnutí je správné. Když opustíš nás kvůli chlapci, zanecháš zde několik desítek přátel, které hned tak neuvidíš. Tato skutečnost je zobrazena v teorii objektivní pravděpodobnosti – založena na znalosti frekvence, s níž mají určité události tendenci nastávat (hození mince). Může být určena v případě, kdy jsou k dispozici zkušenosti o frekvenci alternativních důsledků, nebo technologické či logické informace o pravděpodobnosti

důsledků. Vedle toho existuje pravděpodobnost, že když svého chlapce potkáš až po jeho premiéře a po Hronově, nebude úplně nadšený. Nicméně se jedná o pravděpodobnost subjektivní, tedy určitý dojem, že předpokládaný výsledek nastane. Tento dojem může být založen na znalostech a zkušenostech člověka. Je pochopitelně daleko méně spolehlivý než zmíněná pravděpodobnost objektivní.

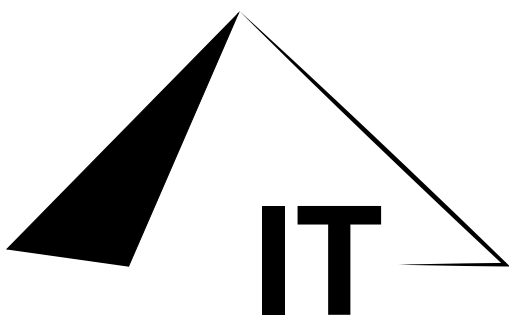
Tedy tedy již jistě víš, jak se rozhodnout. Naše zhodnocení své situace si samozřejmě můžeš přečíst na stránkách JH. Protože už ale stejně budeš pravděpodobně sedět v nějakém dopravním prostředku, je tato rada vlastně úplně zbytečná. To by se mohlo jevit jako problém, kdybych ti ji nebyl řekl už včera o půlnoci v Tritonu. Takže, jestli jsi v tuto chvíli ještě v Hronově, rozhodla ses správně. V každém případě, ať se rozhodneš jakkoliv, v současnosti už vše vyřešil čas. Volba byla provedena a žádný problém s ní spojený nyní neexistuje.

Z výše uvedeného je opět jasné, že problém, který zmiňuješ, vlastně problémem není.

Vy ukažte problém, my najdeme řešení. Příští východisko může být právě to vaše. Pište SMS na číslo 722 069 655.

-saj-

Placená reklama

Prestižní společnost Immotep hledá dobrovolníky pro spolupráci na unikátním neurobiologickém projektu.

Staňte se tvůrci nesmrtelné budoucnosti. Poznejte elitu!

Setkání 39. vybraných zájemců se uskuteční 9. 8. 2019 v nočních hodinách v sídle společnosti Immotep.

Registrujte se SMS zprávou ve tvaru IT_jméno na tel. čísle 704 130 339

Redakce 89. Jiráskova Hronova 2019:

Redakce: Jana Soprová, Veronika Matúšová, Jan Švácha, Vít Malota, Martin Rumler, Jan Duchek, Jitka Šotkovská (recenze), Michal Zahálka (recenze), Ivo Mička (foto), Martin Kunc (grafika a zlom), David Slížek (šéfredaktor)

Neprošlo jazykovou korekturou.

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.eu>

E-mail redakce: jhzpravodaj@gmail.com